

KVALITETSDEKLARATION

Befolkningens studiedeltagande

Ämnesområde

Utbildning och forskning

Statistikområde

Befolkningens utbildning

Produktkod

UF0507

Referenstid

Höstterminen 2018 (utbildningsdeltagande)

November 2018 (sysselsättning)

Vårterminen 2018 (uppgift om högsta utbildning)

31 december 2018 (bakgrundsuppgifter)

Statistikens kvalitet	3
1 Relevans	3
1.1 Ändamål och informationsbehov	3
1.1.1 Statistikens ändamål	3
1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov	3
1.2 Statistikens innehåll	3
1.2.1 Objekt och population	3
1.2.2 Variabler	4
1.2.3 Statistiska mått	4
1.2.4 Redovisningsgrupper	4
1.2.5 Referenstider	5
2 Tillförlitlighet	5
2.1 Tillförlitlighet totalt	5
2.2 Osäkerhetskällor	5
2.2.1 Urval	5
2.2.2 Ramtäckning	5
2.2.3 Mätning	6
2.2.4 Bortfall	7
2.2.5 Bearbetning	7
2.2.6 Modellantaganden	7
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig	7
3 Aktualitet och punktlighet	8
3.1 Framställningstid	8
3.2 Frekvens	8
3.3 Punktlighet	8
4 Tillgänglighet och tydlighet	8
4.1 Tillgång till statistiken	8
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik	8
4.3 Presentation	8
4.4 Dokumentation	8
5 Jämförbarhet och sam användbarhet	8
5.1 Jämförbarhet över tid	8
5.2 Jämförbarhet mellan grupper	10
5.3 Sam användbarhet i övrigt	10
5.4 Numerisk överensstämmelse	10
Allmänna uppgifter	11
A Klassificeringen Sveriges officiella statistik	11
B Sekretess och personuppgiftsbehandling	11
C Bevarande och gallring	11
D Uppgiftsskyldighet	11
E EU-reglering och internationell rapportering	11
F Historik	11
G Kontaktuppgifter	12

Statistikens kvalitet

1 Relevans

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

Statistiken över befolkningens studiedeltagande syftar till att beskriva deltagandet i utbildning inom det reguljära utbildningsväsendet för personer i åldrarna 16-74 år. Vidare beskrivs de studerandes arbetsmarknadsstatus, utbildningsnivå och förekomst av studiestöd.

Undersökningens huvudsakliga syfte är att ge en översiktlig bild över studiedeltagandet inom olika utbildningsformer och kan användas för att studera hur deltagandet i studier har förändrats över tid mellan olika utbildningsformer och för olika grupper, exempelvis mellan män och kvinnor.

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

Huvudanvändare är bl.a. Utbildningsdepartementet, CSN, universitet och kommuner.

Statistiken över befolkningens deltagande i utbildning används bland annat för att ge en bild av utbildningens fördelning i befolkningen efter ålder, kön och region. Den används också för beskrivning av de icke sysselsatta, som underlag för regional utbildningsplanering och för internationell rapportering.

Studiedeltagande används även i viss utsträckning i estimationsfasen vid urvalsundersökningar på SCB, då som hjälpvariabel vid kalibrering.

Statistiken över befolkningens studiedeltagande täcker väl in de kända informationsbehoven hos de huvudsakliga användarna. Flera av användarna är representerade i användarrådet för befolkning, utbildning och demografi.

En möjlig utökning av statistiken skulle kunna innehålla studiedeltagande efter utbildningsinriktning och omfattning.

1.2 Statistikens innehåll

De viktigaste målstorheterna i undersökningen är antalet och andelen personer efter typ av studiedeltagande. Statistiken redovisas efter exempelvis kön och ålder. De vanligaste åldersavgränsningarna vid redovisning av typ av studiedeltagande är 16-64 år respektive 16-74 år.

1.2.1 Objekt och population

Intressepopulationen för statistiken om befolkningens studiedeltagande är alla i Sverige varaktigt bosatta personer i åldern 16-74 år vid aktuell tidpunkt. Intressepopulationen inkluderar eller exkluderar personer som befinner sig i landet utan uppehållsrätt, uppehållstillstånd eller motsvarande.

Målpopulationen utgörs av de personer som skulle ha varit folkbokförda i Sverige den 31 december 2018, om de lagar, förordningar och andra regler som gäller folkbokföringen hade efterlevts utan fel. Mål- och intressepopulation överensstämmer väl för undersökningens syften.

Observationsobjekten utgörs av poster i Registret över totalbefolkningen (RTB) version 2018-12-31, där varje post motsvarar en person. Såväl observationsobjekt som målobjekt är individer.

1.2.2 Variabler

Nedan anges för statistiken över befolkningens studiedeltagande viktiga målvariabler.

- *Typ av studiedeltagande* (gymnasieskola, Komvux, tekniskt basår på universitet/högskola, högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå, forskarutbildning, yrkeshögskoleutbildning, folkhögskola, konst- och kulturutbildning (tidigare kompletterande utbildning), utbildning i svenska för invandrare (SFI) studiemedel för utlandsstudier, arbetsmarknadsutbildning, grundskola, övriga med studiemedel från CSN)
- *Studiependling* (folkbokföringsort och studieort i samma kommun, folkbokföringsort och studieort i olika kommuner i samma län, folkbokföringsort och studieort i olika län)

Målvariabeln "Typ av studiedeltagande" skapas utifrån en prioritering av en persons samtliga kända registreringar inom olika utbildningsformer (se vidare avsnitt 2.2.3 Mätning). Observationsvariabeln är således registreringar inom olika utbildningsformer.

De utbildningsformer som ingår omfattar endast reguljär utbildning; exempelvis grund- och gymnasieskola, komvux, högskola/universitet, kvalificerad yrkesutbildning (KY)/yrkeshögskoleutbildning (YH), övrig studiemedelsberättigad eftergymnasial utbildning, arbetsmarknadsutbildning m.m.

Statistikens mål-, observations- och intressevariabler stämmer väl överens.

1.2.3 Statistiska mått

De statistiska storheterna utgörs av *totaler* och *kvoter*.

Den viktigaste totalen som redovisas är antalet personer efter typ av studiedeltagande. Den viktigaste kvoten som redovisas är andelen personer efter typ av studiedeltagande. Storheterna redovisas efter ett antal gruppindelningar, vilka beskrivs i avsnitt 1.2.4.

Vidare redovisas även antalet studerande i gymnasieskola och högskola efter folkbokföringsort och studieort.

1.2.4 Redovisningsgrupper

Statistikens variabler redovisas efter olika gruppindelningar och kombinationer av dessa. Viktiga redovisningsgrupper bildas utifrån följande variabler:

- Kön
- Ålder
- Boendekommun
- Nationell bakgrund (baserat på födelseland)

- Utbildningsnivå, högsta avslutade utbildning (SUN2000)
- Förälders högsta avslutade utbildning (SUN2000)
- Studiekommun
- Förekomst av studiestöd (lån och bidrag, endast bidrag)
- Förvärvsarbetande (enligt registerbaserad arbetsmarknadsstatistik)

1.2.5 Referenstider

Utbildningsdeltagande avser höstterminen respektive år. Bakgrundsuppgifter avser oftast den 31 december respektive år. Uppgift om sysselsättning avser november aktuellt år. Uppgift om högsta utbildning avser första halvåret respektive år.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Variabelvärdena i statistiken över befolkningens studiedeltagande baseras på en mängd olika källor. Statistikens tillförlitlighet är således beroende av att dessa källor har god täckning av målpopulationen och att de inte innehåller mätfel. Generellt kan man ändå konstatera att dessa register håller god kvalitet och baserat på detta så bedöms de redovisade statistikvärdena skatta sina målstorheter väl. Läs mer om källorna i avsnitt 1 *Statistikens sammanhang* i dokumentationen *Statistikens framställning (StaF)*.

Undersökningen bygger på vidarebearbetningar av redan befintlig statistik och register inom SCB, Myndigheten för yrkeshögskolan, Centrala studiestödsnämnden (CSN) och Arbetsförmedlingen över olika utbildningsformer. Undersökningen är således en totalundersökning och har inte något svarsbortfall. Inga osäkerhetsintervall redovisas.

Uppgift om studiedeltagande bygger på registreringar inom respektive utbildningsform. Att vara registrerad behöver dock inte betyda att en person verkligen studerar. Det finns personer som registrerat sig på en utbildning men sedan hoppat av utan att avregistrera sig. Sannolikt innebär detta att antalet studerande överskattas i undersökningen.

2.2 Osäkerhetskällor

Det finns flera källor till osäkerhet i statistiken om befolkningens studiedeltagande.

Den viktigaste källan till osäkerheten i statistiken om befolkningens studiedeltagande är förmodligen mätfel. Då studiedeltagande mäts genom att en person varit registrerad i en viss utbildningsform leder detta troligen till en viss överskattning av antalet studerande.

2.2.1 Urval

Denna källa bidrar inte till osäkerhet i statistiken.

2.2.2 Ramtäckning

Rampopulation är samtliga folkbokförda personer enligt ramen Registret över totalbefolkningen (RTB). I RTB förekommer i viss mån täckningsfel vilka

består i att personer som enligt gällande regelverk skall vara folkbokförda inte är det (undertäckning) samt att personer är folkbokförda trots att de inte skall vara det (övertäckning). Täckningsbristerna uppstår främst till följd av brister i rapportering avseende födselar, dödsfall, invandring och utvandring där brister i rapporteringen av dödsfall och utvandring resulterar i övertäckning, medan brister i rapporteringen av födselar och invandring orsakar undertäckning. På regional nivå orsakar brister i rapportering av flyttningar mellan olika regioner i Sverige täckningsproblem. I den senaste studien som gjordes 2015 om täckningen i RTB skattades övertäckningen per den 31 december 2015 till ca 65 000 personer. Uppskattningar om undertäckning som har gjorts tyder på en undertäckning på ca 10 000 personer per den 31 december 2015.

Eftersom över- och undertäckningens storlek uppskattas till mindre än 1 procent vardera på totalnivån, bedöms ramtäckningens påverkan på tillförlitligheten vara mycket liten. För vissa redovisningsgrupper, t ex på regional nivå, kan dock påverkan vara något större.

För en utförligare beskrivning av ramtäckningen i RTB, se dokumentation av SCB:s befolkningsstatistik: www.scb.se/BE0101.

2.2.3 Mätning

Uppgift om studiedeltagande bygger på registreringar inom respektive utbildningsform. Att vara registrerad behöver dock inte betyda att en person verkligen studerar. Det finns personer som registrerat sig på en utbildning men sedan hoppat av utan att avregistrera sig. Sannolikt innebär detta att antalet studerande överskattas i undersökningen.

För personer som är registrerade i mer än en utbildningsform prioriteras en utbildning. Prioriteringen sker i en bestämd ordning som i huvudsak bygger på nivån på utbildningen:

1. Högskoleutbildning på forskarnivå
2. Högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå
3. Studiemedel för utlandsstudier
4. Yrkeshögskoleutbildning
5. Tekniskt basår på universitet/högskola
6. Komvux
7. Folkhögskola
8. Konst och kulturutbildning (tidigare Kompletterande utbildning)
9. Gymnasieskola
10. Grundskola
11. Övriga med studiemedel från CSN
12. Arbetsmarknadsutbildning
13. Utbildning i svenska för invandrare (SFI)

I de fall där personen i själva verket bara studerar på en av dem så finns risk att fel utbildning väljs i vissa fall. Någon särskild studie över detta har inte genomförts vilket medför att kunskapen om denna risk och dess konsekvens på statistiken är svårbedömd.

2.2.4 Bortfall

Eftersom statistiken över befolkningens studiedeltagande är registerbaserad, förekommer inget objektsbortfall i egentlig mening. Dock finns det ett partiellt bortfall för ett fåtal variabler. Till exempel saknas uppgift om föräldrars utbildning i de fall dessa inte är folkbokförda i Sverige. Bortfallet av föräldrars utbildning är lågt i de lägre åldrarna, men ökar med stigande ålder. Redan vid 30 års ålder saknas uppgiften för 20 procent av befolkningen. Variabeln används endast i en tabell, delvis beroende på den bristande täckningen. Sammantaget bedöms inte bortfallet påverka statistikens tillförlitlighet.

2.2.5 Bearbetning

Osäkerhet på grund av bearbetning är fel som kan uppkomma när man bearbetar det insamlade materialet, manuellt eller maskinellt.

För vissa typer av fel som uppkommer vid databeredning (dataregistrering, kodning och granskning/rättning) kan man efter studier som bygger på upprepning av dessa moment ibland dra slutsatser om både risker och konsekvenser.

Andra bearbetningsfel beror på den "mänskliga faktorn", t.ex. beräkningsfel, programmeringsfel och systemfel. Risken för att de ska inträffa och den konsekvens detta får för statistiken är mycket svår att beräkna. SCB arbetar kontinuerligt för att minimera riskerna för negativ inverkan på statistikens tillförlitlighet på grund av fel som beror på den "mänskliga faktorn", både förebyggande och genom snabba åtgärder när sådana fel upptäcks.

Då undersökningen använder sig av redan framställda register sker ingen ytterligare bearbetning avseende merparten av variablerna. Huvudvariabeln "typ av studiedeltagande" skapas genom att prioritera en utbildningsuppgift per individ, i de fall det finns flera.

I undersökningen kopplas uppgifter från olika register genom sambearbetning av personnummer. Varje år ändrar knappt tusen personer personnummer på grund av olika anledningar. Den vanligaste orsaken är att felaktig födelsetid eller felaktigt kön registrerats i samband med invandring eller födelse. På grund av personnummerändringar kan en person finnas i register med fler än ett personnummer alternativt i olika register med olika personnummer. Detta skapar problem då flera olika personnummer kan avse samma individ.

Personnummerändringar bedöms ha ringa effekt på resultat för kvinnor och män på totalnivå. I små redovisningsgrupper, t.ex. små kommuner kan personnummerbyten påverka resultatet.

2.2.6 Modellantaganden

Denna källa bidrar inte till osäkerhet i statistiken.

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

Endast slutlig statistik redovisas.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

Statistiken framställs så snart alla ingående delregister är klara. Erfarenhetsmässigt innebär det cirka ett år efter referensperiodens slut.

3.2 Frekvens

Undersöknings-, publicerings- och uppgiftsinsamlingsfrekvens är en gång per år.

3.3 Punktlighet

Publicering sker enligt publiceringsplan.

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

Statistik över befolkningens studiedeltagande publiceras på SCB:s webbplats, dels på produktsidan, www.scb.se/UF0507, dels i Statistikdatabasen.

Tabeller avsedda för regional planering ingår i Regionala paket avseende SCB:s högskolestatistik (tabell P1).

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

Det är möjligt att få tillgång till mer detaljerad statistik än vad som publiceras på SCB:s webbplats eller statistik för särskilda populationer. För att undvika risken att röja enskilda personer röjandekontrolleras materialet innan leverans av data. Enklare frågor om statistik över befolkningens studiedeltagande kan även besvaras via telefon eller e-post utan kostnad.

4.3 Presentation

Statistiken över befolkningens studiedeltagande presenteras i form av tabeller och diagram. I statistikdatabasen redovisas ytterligare statistik över befolkningens studiedeltagande i tidsserier.

4.4 Dokumentation

Framställningen av statistiken beskrivs i *Dokumentation av statistikens framställning (StaF)*. Detaljerad information om mikrodata finns beskrivet i *Statistikens detaljerade innehåll (MetaPlus)*. Båda dessa dokumentationer är tillgängliga på www.scb.se/UF0507, under rubriken *Dokumentation*.

5 Jämförbarhet och sam användbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

Under sen höst 2013 upptäcktes en övertäckning i statistikprodukten *Universitets- och högskoleregistret – Studenter och examina i högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå (UF0205)*. Felet bestod av att studenter som gjort tidigt avbrott från kurs felaktigt var inkluderade i statistiken. En utförlig beskrivning finns på SCBs webbplats, www.scb.se/UF0205, i rapporten "Övertäckning i statistiken avseende registrerade och nybörjare på grundnivå och avancerad nivå läsåren 2006/07-2011/12".

Befolkningens studiedeltagande, årgångarna 2008–2011, korrigerades 2013 för ovanstående fel. Årgång 2007 korrigerades år 2014. Minskningen av antalet högskolestuderande i befolkningen varierar från 0,8 procent år 2007 till 1,2 procent 2011, jämfört med tidigare publicerade uppgifter.

I samband med korrigeringen uppdaterades statistiken med studerande i kompletterande utbildning och SFI.

Studiependling

Vid inrapportering av studiekommun (kursort) till *Universitets- och högskoleregistret* för studerande vid högskolan finns fr o m 2018 inte längre möjlighet att sätta kursort till "Okänd", vilket var vanligt förekommande bland distansstuderande tidigare. Vid framställning av statistiken över befolkningens studiedeltagande används folkbokföringskommun där studiekommun är okänd, vilket innebar att distansstuderande vid högskolan i stor utsträckning fick folkbokföringskommun som studiekommun.

Fr o m 2018 måste kursort anges vid inrapportering till *Universitets- och högskoleregistret*. För distansstuderande innebär det att kursort sätts till lärosätets hemvist i större utsträckning än tidigare vilket påverkar jämförbarheten över tid för statistiken över studiependling.

Övriga förändringar över tid

Gymnasieskola, komvux och högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå har ingått alla år.

Studiemedel för utlandsstudier ingår fr.o.m. 1995 men rapporterades ofullständigt i registret avseende höstterminen 1996.

Tekniskt basår på universitet/högskola ingår fr.o.m. 1998

För folkhögskola ingår fr.o.m. år 2000 samtliga elever på s.k. långa kurser. År 1997-1999 ingick endast studerande på folkhögskola inom det s.k. kunskapslyftet.

Deltagare i arbetsmarknadsutbildningar ingår fr.o.m. år 2002. Uppgifter för 2003 är ofullständiga och särredovisas inte. För 2013 ändrades uttaget av arbetsmarknadsutbildning så att fler studerande rapporterades till SCB. Uttaget inkluderar även förberedande utbildning. Den förberedande utbildningen innehåller SFI som anordnas på uppdrag av Arbetsförmedlingen. För att dessa ska hamna som SFI i redovisningen så görs prioriteringen (se 2.2.3): arbetsmarknadsutbildning – SFI – Förberedande utbildning.

Studerande i grundskola ingår fr.o.m. år 2002.

För forskarutbildning inkluderades alla registrerade t.o.m. år 1999, medan endast personer med minst 10 procent studieaktivitetsgrad ingick under åren 2000-2004. Fr.o.m. år 2005 inkluderas personer med minst 1 procent studieaktivitetsgrad.

Kvalificerad yrkesutbildning (KY) ingår fr.o.m. 1997. Från och med år 2009 ingår studerande i yrkeshögskoleutbildning (YH) i samma kategori. Fram till 2013 ersatte YH successivt KY. Från och med 2014 ingår endast YH.

Kompletterande utbildning ingår fr.o.m. 2007.

Utbildning i svenska för invandrare (SFI) ingår fr.o.m. 2007.

Täckningen av föräldrars utbildning ökade avsevärt 2009 beroende på att Utbildningsregistret inte längre har en övre åldersgräns på 74 år.

Konst- och kulturutbildningar (KKV) är en ny utbildningsform från 2015. Den ersätter den tidigare utbildningsformen kompletterande utbildning (KU). Ett antal utbildningar inom kompletterande utbildning har överförts till yrkeshögskolan (YH).

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

Referensperioden, höstterminen respektive år, är densamma oavsett källa för utbildningsuppgiften. Hösttermin är dock inget enhetligt begrepp. Inom t.ex. yrkeshögskoleutbildning existerar det inte ens. Där avser uppgiften andra halvåret, aktuellt år. I alla skolformer sker dock majoriteten av utbildningen under det som vanligen förknippas med hösttermin, dvs. från sensommaren fram till jul.

En person behöver inte studera under hela terminen och på heltid för att räknas in i statistiken. Inom grundskola och gymnasieskola är detta (med få undantag) alltid fallet men i övriga utbildningsformer finns personer som studerar på deltid och/eller under del av terminen.

5.3 Samanvändbarhet i övrigt

Populationen i undersökningen *Befolkningens studiedeltagande* hämtas från *Registret över totalbefolkningen* (RTB). Detta register används ofta som bas i andra register och urvalsram för både interna och externa individundersökningar.

Statistik från de ingående skolformerna har publicerats separat utifrån de olika källregistren, de flesta i samarbete med Skolverket eller Universitetskanslersämbetet. I den skolformsvisa statistiken ingår studerande som inte är folkbokförda i Sverige, de som är yngre än 16 år eller äldre än 74 år samt de som registrerats i respektive utbildning med ett provisoriskt personnummer. Dessa grupper ingår inte i populationen för befolkningens studiedeltagande.

Uppgifter från *registret över befolkningens studiedeltagande* ligger också till grund för uppgiften om studier i *registerbaserad arbetsmarknadsstatistik* (RAMS) och i SCB:s longitudinella databas för integrationsstudier, *STATIV*, www.scb.se/stativ.

5.4 Numerisk överensstämmelse

Skattningarna i samtliga tabeller är konsistenta.

Allmänna uppgifter

A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

Statistiken utgör officiell statistik.

För statistik som ingår i Sveriges officiella statistik (SOS) gäller särskilda regler för kvalitet och tillgänglighet, se lagen ([2001:99](#)) och förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken samt Statistiska centralbyråns föreskrifter ([SCB-FS 2016:17](#)) om kvalitet för den officiella statistiken.

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen ([2009:400](#)).

För att skydda enskilda personers eller företags sekretessreglerade uppgifter säkerställs att de inte kan röjas direkt eller indirekt i den statistik som offentliggörs.

Vid behandling av personuppgifter, dvs. information som direkt eller indirekt kan hänföras till en person som är i livet, gäller lagen ([2001:99](#)) och förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken samt EU:s dataskyddsförordning ([2016/679](#)).

C Bevarande och gallring

Bevarandebehovet kan för närvarande inte bedömas och är under utredning. Registerutdrag lämnas på begäran.

D Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet till denna statistik föreligger inte eftersom undersökningen bygger på vidarebearbetningar av redan befintlig statistik och register inom SCB, Myndigheten för yrkeshögskolan, Centrala studiestödsnämnden (CSN) och Arbetsförmedlingen.

E EU-reglering och internationell rapportering

EU-reglering saknas.

F Historik

En första årgång av registret framställdes avseende 1992. De tidsserietabeller som byggts upp från statistiken har 1993 som startår.

Under 2013 upptäcktes ett fel i *Universitets- och högskoleregistret* vilket innebar att registret visade ett för stort studiedeltagande. Efter att felet upptäcktes korrigerades årgångarna 2007–2011 i Befolkningens studiedeltagande.

Täckningen av föräldrars utbildning ökade avsevärt 2009 beroende på att Utbildningsregistret slopade den övre åldersgränsen man tidigare haft på 74 år.

G Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Statistiska centralbyrån
Kontaktinformation	Tomas Westling , Enheten för statistik om utbildning och arbete
E-post	Fornamn.efternamn@scb.se
Telefon	010 - 479 40 00